

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání

„Hrou poznáváme svět“

Školní družina při Základní škole, Nasavrky, okres Chrudim

Platnost od: 1. 9. 2016

Číslo jednací: 3/16/ZŠNa-E

Předkladatel:

.....
Mgr. D. Brázdová, řed. školy

Identifikační údaje ZŠ jsou součástí ŠVP pro ZV „SPOLEČNĚ RŮST“

OBSAH

1 Konkrétní cíle vzdělávání	3
2 Délka a časový plán vzdělávání	4
3 Formy vzdělávání	4
4 Obsah vzdělávání	4
5 Podmínky pro vzdělávání žáků se SVP a žáků nadaných	7
6 Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání	7
7 Popis materiálních podmínek	8
8 Popis personálních podmínek	8
9 Popis ekonomických podmínek	8
10 Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví	8
11 Vnitřní evaluace	9

12 Přílohy

Příloha 1: Týdenní rámcový časový plán vzdělávání ve ŠD

Příloha 2: Roční tematický plán práce

Příloha 3: Obsah vzdělávání zájmových kroužků

1 Konkrétní vzdělávací cíle

Zájmové vzdělávání ve školní družině (dále též ŠD) naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané §2 školského zákona. Jde zejména o rozvoj osobnosti žáka, jeho učení a poznání, osvojování základů hodnot naší společnosti, pochopení a uplatňování zásad demokracie - každý má svá práva, ale i povinnosti, získávání samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost. Získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně. Dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví. Vzdělávací cíle ŠD vycházejí z klíčových kompetencí stanovených školním vzdělávacím programem školy. Rozvíjení kompetencí chápeme jako naplňování specificky integrovaných vzdělávacích cílů. Prostřednictvím zájmových aktivit posílíme u žáků tyto kompetence:

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k spontánnímu a vědomému učení.
- Volíme efektivní způsoby a získáváme vědomosti z různých zdrojů.
- Vedeme žáky k týmové práci.
- Započatou práci dokončíme.

Kompetence k řešení problémů

- Hledáme různé způsoby řešení problémů a prakticky ověřujeme jejich řešení.
- Rozlišujeme správná a chybná řešení.
- Vedeme žáky k vhodné obhajobě vlastního řešení.
- Uvědomujeme si dopad a zodpovědnost za své rozhodnutí.

Komunikativní kompetence

- Učíme žáky vhodně komunikovat.
- Vyjadřujeme vlastní názor a nasloucháme druhým.
- Komunikujeme kultivovaně a bez ostychu mezi vrstevníky a na veřejnosti.
- Podporujeme přátelské vztahy.

Sociální a interpersonální kompetence

- Odpovědně a samostatně rozhodujeme o svých činnostech.
- Spolupracujeme ve skupině a rozpoznáváme vhodné a nevhodné chování.
- Respektujeme potřeby ostatních a ovládáme své chování tak, abychom dosáhli pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.
- Hodnotíme svoji činnost podle jasně daných kritérií.

Občanské kompetence

- Uvědomujeme si svá práva a práva druhých.
- Vnímáme nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovedeme se jim bránit.
- Chováme se zodpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí.
- Chráníme životní prostředí a osvojujeme si zásady zdravého životního stylu.

Kompetence pracovní

- Dodržujeme vymezená pravidla a zásady bezpečnosti při všech činnostech.
- Osvojujeme si základní pracovní dovednosti.

Kompetence k trávení volného času

- Volíme si zájmové činnosti podle svých možností.
- Orientujeme se v možnostech smysluplného využití volného času.

- Rozvíjíme své zájmy a záliby.
- Vhodně organizujeme svůj volný čas.
- Odmítáme nevhodné nabídky pro trávení volného času.

2 Délka a časový plán vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve ŠD je poskytováno ve dnech školního vyučování a v době školních prázdnin. Vzdělávání ve ŠD je určeno žákům 1. – 5. ročníku. Po projednání se zřizovatelem a zákonnými zástupci žáků může ředitel přerušit činnost ŠD v době školních prázdnin. Rámcový časový plán vzdělávání viz příloha č. 1. Provozní doba ŠD: začátek v 6:30 h, ukončení v 16:00 h, denně je provoz přerušen v době od 8:00 h do 11:40 h. Podmínky pro příchody a odchody ze ŠD jsou uvedeny ve Vnitřním řádu školní družiny.

3 Formy zájmového vzdělávání

- Příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnost nespojená s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost ŠD
besídky, výstavy, výlety za poznáním, sportovní turnaje, karneval, návštěvy MŠ a DPS
- Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost
sportovní a pohybové aktivity, didaktické hry, výtvarná a rukodělná činnost, ekologická činnost, vycházky, zájmové kroužky
- Osvětová činnost včetně shromažďování a poskytování informací pro žáky, prevence rizikového chování, výchova k dobrovolnictví
Vychovatelka poskytuje informace v oblasti prevence rizikového chování a v oblasti výchovy k dobrovolnictví, sleduje a pravidelně vyhodnocuje vztahy mezi žáky a jejich chování, zaměřuje se na předcházení vzniku rizikového chování.
- Individuální práce
vytváření podmínek pro rozvoj nadání žáků, péče o žáky s SVP (rozvoj manuálních zručností, seberealizace)
- Spontánní činnosti
klidové činnosti po obědě, hry, činnosti při pobytu venku, v tělocvičně, na hřištích
Vychovatelka při těchto činnostech nejen zajišťuje bezpečnost žáků, ale také navozuje a podněcuje některé jejich aktivity.
- Odpočinkové činnosti
Kompenzují jednostrannou zátěž během vyučování. Jde především o klidové činnosti i aktivní odpočinek.

4 Obsah vzdělávání

Školní družina se ve své činnosti řídí zejména vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, v platném znění. ŠD tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. ŠD není pokračováním školního vyučování, má svá specifika, která ji odlišují od školního vyučování. Hlavním posláním ŠD je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků, částečně také dohledu nad žáky. Umožňujeme žákům přípravu na vyučování.

Základem práce ve ŠD je především hra. Při práci ve ŠD posilujeme a rozvíjíme klíčové kompetence (viz kapitola 1). Kompetence prolínají všemi činnostmi zájmového vzdělávání. Obsah vzdělávání je rámcově rozdělen podle ročních období. Vzdělávací program má dlouhodobý charakter. V rámci tohoto programu je tvořen konkretizovaný roční tematický plán práce – viz příloha 2. ŠVP pro zájmové vzdělávání navazuje v jednotlivých vzdělávacích oblastech svým obsahem na ŠVP pro ZV „SPOLEČNĚ RŮST“. Rozvíjíme zejména tyto oblasti:

Informační a komunikační technologie

základy práce s počítačem
vyhledávání informací a komunikace (internet)
vzdělávací programy
bezpečná práce s ICT

Člověk a jeho svět

Tematická oblast Člověk a jeho svět se člení do pěti okruhů, ze kterých vychází jednotlivé činnosti školní družiny.

- Místo, kde žijeme

poznávání nejbližšího okolí (významné objekty ve městě – městský úřad, zámek, knihovna, DPS)
vycházky, výlety, poznatky z cest
domov (organizace života v rodině, ve škole, ve společnosti, v obci)
vztah ke své škole, městu (tradice města), státu
bezpečně do školy, dopravní výchova

- Lidé kolem nás

rodina, vztahy v rodině
kamarádi
svátky, oslavy
pozitivní klima ve ŠD, pravidla ve ŠD
zásady vhodného chování, tolerance
lidská práva a povinnosti (práva dětí)
předcházení šikaně
výchova k dobrovolnosti
pravidla stolování

- Lidé a čas

správný denní režim
účelné využívání volného času
orientace v čase (plánování, časová osa, kalendář)
člověk a čas (návštěvy DPS, besedy)

- Rozmanitost přírody

příroda okolo nás (rostliny, živočichové)
výrobky z přírodnin
rozvoj kladného vztahu k přírodě a ochrana přírody
roční období a proměny přírody
činnosti člověka v přírodě

- Člověk a jeho zdraví
 - osobní hygiena
 - prevence a odpovědnost za své zdraví, předcházení úrazům
 - zdravý životní styl
 - relaxace a odpočinek
 - prevence rizikového chování žáků

Umění a kultura

- Hudební činnosti
 - hromadný, sólový zpěv
 - hudební hry
 - pohyb a hudba
 - hra na lehce ovladatelné nástroje
- Výtvarné činnosti
 - výtvarné vyjádření čteného textu
 - loutka, maňásek
 - výtvarné činnosti s využitím odpadových materiálů
 - výstavy
- Literárně-dramatické činnosti
 - dramatizace pohádek, pověstí, příběhů
 - hry s loutkami
 - vypravování
 - hra na divadlo

Člověk a zdraví

- pohybové aktivity, sport
- turistika
- pohyb v přírodě
- zásady fair play

Člověk a svět práce

- tradiční a netradiční materiály a techniky
- pracovní dovednosti a návyky
- rozvoj představivosti a kreativity dětí
- péče o okolí školy (pěstíelské práce)
- montáž, demontáž (stavebnice)
- bezpečnost a hygiena práce
- ruční práce

Vzdělávacími oblastmi se prolínají **průřezová témata** ŠVP pro ZV:

Mediální výchova

využívat média jako zdroj informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času

Výchova demokratického občana

seznamovat se se základními právy a povinnostmi
budovat správného režimu dne a jeho dodržování

Multikulturní výchova

osvojovat a dodržovat základů společenského chování (pozdravení, kultivace komunikace, umění naslouchat, tolerance ve skupině)

Osobnostní rozvoj

naučit se zvládat vlastní chování a vytváření pozitivních vztahů v ŠD

Environmentální výchova

tematické vycházky, pobyt v přírodě
didaktické hry s přírodními motivy
zařazování jednoduchých pokusů
třídění odpadu
projekt Kaštanka

Obsah vzdělávání v zájmových kroužcích viz příloha 3

5 Podmínky pro vzdělávání žáků se SVP a žáků nadaných

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) spolupracuje vychovatelka ŠD úzce s třídními učiteli a výchovnou poradkyní, především při primární identifikaci žáků se SVP a dále při stanovování vhodných forem integrace a forem práce. Pro žáky je možnost zapůjčení didaktických a kompenzačních pomůcek z inventáře školy. Probíhá také intenzivní spolupráce se zákonnými zástupci žáka. U těchto dětí je zohledňováno přiměřené zatížení v případě pohybových aktivit, vycházek. Třídní učitelé a zákonní zástupci informují vychovatelku o všech změnách zdravotního stavu dítěte.

Žákům mimořádně nadaným nabízíme další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů. Při práci s nadanými žáky využíváme vhodných forem práce (práce s počítačem, využití internetu, žákovské knihovny či začlenění do kolektivu starších žáků).

6 Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

ŠD organizuje činnost pro žáky přihlášené k pravidelné školní docházce. Do ŠD jsou přijímáni žáci I. stupně ZŠ. Přednostně jsou přijímáni žáci z 1. až 3. ročníku a žáci zaměstnaných zákonných zástupců. Stav do naplnění kapacity 30 se doplňuje žáky ostatních ročníků I. stupně. K pravidelné denní docházce mohou být přijati i žáci druhého stupně základní školy. Do ranní ŠD budou přijímáni i žáci, kteří nejsou zapsáni ve ŠD (do naplnění kapacity). Činnostmi vykonávaných ŠD se mohou účastnit i žáci, kteří nejsou přijati k pravidelné denní docházce do družiny. ŠD může vykonávat činnost pro účastníky, nebo účastníky a jejich zákonné zástupce i ve dnech pracovního volna. Vychovatelka nepravidelnou docházku eviduje. Přihlašování i odhlašování žáků do ŠD zajišťuje vychovatelka do naplnění kapacity ŠD. O přijetí do ŠD rozhoduje ředitel školy. Zákonní zástupci přihlášeného žáka sdělí písemně na zápisním lístku rozsah docházky a způsob odchodu účastníka z družiny. Informaci o jiném čase odchodu žáka ze ŠD musí zákonní zástupci oznámit písemně.

Průběh vzdělávání je dokumentován v Přehledu výchovně vzdělávací práce (třídní kniha). Žáci v zájmových kroužcích při ŠD jsou evidováni v TK zájmového útvaru. Do kroužku se mohou přihlásit i žáci, kteří nejsou zapsáni k pravidelné docházce ve ŠD.

O případném vyloučení žáka ze ŠD rozhodne ředitel ZŠ (soustavné porušování kázně a pořádku, ohrožování zdraví a bezpečnosti ostatních, porušování školního řádu, vnitřního řádu ŠD, dlouhodobá absence žáka, neuhrazení úplaty, jiné zvláště závažné důvody). Pro předčasné

ukončení zájmového vzdělávání žáka musí podat zákonný zástupce písemné prohlášení o ukončení vzdělávání.

7 Popis materiálních podmínek

Školní družina má k dispozici jednu prostornou hernu a je vybavena odpovídajícím nábytkem, pomůckami, stolními hrami, časopisy, příruční knihovnou a PC s připojením k internetu. Sportovní náčiní využívá z kabinetu tělesné výchovy. Pro ranní hry a v odpoledních hodinách (podle rozvrhu) využívá ŠD školní tělocvičnu, případně sokolovnu T.J. Sokol Nasavrky. Pro pobyt venku má k dispozici tělovýchovný areál školy nebo venkovní areál u sokolovny. Na vycházky chodí do přilehlého parku, na kaštanku a do blízkého lesa. Dále je možno využívat tyto učebny: cvičnou kuchyňku, počítačovou učebnu, keramickou dílnu, knihovnu. Stravování žáků probíhá ve školní jídelně. Žáci mají zajištěn pitný režim.

8 Popis personálních podmínek

Provoz ŠD zajišťuje jedna kvalifikovaná vychovatelka, která působí na škole od roku 1980. Odborné znalosti si vychovatelka prohlubuje samostudiem nebo v akreditovaných seminářích dle průběžné nabídky vedení školy a veřejných institucí. Vychovatelka zodpovídá za svěřený majetek školy a pečuje o inventář ŠD. Předkládá zástupci ředitele návrhy na dovybavení ŠD a návrhy k odpisu svěřeného majetku.

9 Popis ekonomických podmínek

Finanční rozpočet stanovuje ředitel školy a je součástí rozpočtu školy. Za nákupy materiálního vybavení zodpovídá vychovatelka ŠD. Všechny finanční investice jsou předem konzultovány s ředitelem školy.

Výše úplaty za zájmové vzdělávání ve ŠD je stanovena ředitelem školy předem na celý školní rok (viz Vnitřní řád ŠD, vnitřní směrnice Úplata ve ŠD). Výši úplaty může ředitel snížit nebo od úplaty osvobodit, jestliže

- účastník nebo jeho zákonný zástupce je příjemcem opakujících se dávek pomoci v hmotné nouzi podle zákona o pomoci v hmotné nouzi,
- účastníkovi nebo jeho zákonnému zástupci náleží zvýšení příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách, nebo
- účastník svěřený do pěstounské péče má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o státní sociální podpoře a tuto skutečnost prokáže řediteli.

Z výtěžku za prodej jedlých kaštanů (v rámci ekologické výchovy) a úplatu za vzdělávání každoročně doplňujeme a zlepšujeme materiální podmínky, zejména pro výtvarné a pracovní činnosti.

10 Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Žáci jsou povinni dodržovat školní řád a vnitřní řád ŠD, předpisy a pokyny školy a školského zařízení k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byli seznámeni. O poučení je veden záznam v Přehledu výchovně vzdělávací práce. Nepřítomní žáci jsou ihned po příchodu do ŠD doporučení a vychovatelka o tom učiní záznam. V případě úrazů se postupuje podle směrnic školy. Po každém úrazu jsou žáci opětovně poučeni. Při všech činnostech dbáme na ochranu před

násilím, šikanou a dalšími projevy rizikového chování žáků. Vyhledáváme a zjišťujeme možná rizika vyplývající z činností ŠD a přijímáme opatření k prevenci rizik.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení

- vhodná struktura činnosti s dostatkem relaxace a aktivního pohybu
- vhodný stravovací a pitný režim
- zdravé prostředí prostor užívaných ŠD podle platných norem (pravidelná kontrola)
- bezpečné pomůcky (kontrola, revize)
- ochrana žáků před úrazy
- dostupnost prostředků první pomoci (lékárnička ve ŠD), kontaktů na lékaře, mobilní tel.

Psychosociální podmínky

- vytváření pohody prostředí, příznivé sociální klima
- respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům, všestranný prospěch žáka
- věková přiměřenost a motivující hodnocení, dostatečná zpětná vazba
- ochrana dětí před násilím, šikanou a dalšími rizikovými jevy
- spoluúčast žáků na životě družiny

11 Vnitřní evaluace

ŠD získává informace potřebné k sebehodnocení průběžně. Autoevaluace je nezbytnou podmínkou průběžného zkvalitňování a zefektivňování výchovně-vzdělávacího procesu ve ŠD. Závěry autoevaluace ŠD jsou shrnuty ve výroční zprávě školy.

Zveřejnění školního vzdělávacího programu a možnost nahlížení a pořizování opisů a výpisů:

- veřejně přístupná nástěnka u ŠD
- webové stránky školy

V Nasavrkách 1. 9. 2016

.....
Ivana Ždímalová, vychovatelka ŠD

.....
Mgr. Dana Brázdová, řed. školy

12. Přílohy

Příloha 1: **Týdenní rámcový časový plán vzdělávání ve ŠD**

Příloha 2: **Roční tematický plán práce**

Příloha 3: **Obsah vzdělávání zájmových kroužků**

Příloha 1

Týdenní rámcový časový plán vzdělávání ve ŠD

den/hod	6:30- 7:40	7:40-10:45	11:40-12:35	12:35-13:30	13:30-14:45	14:45-16:00
Po	Rekreační činnosti Spontánní činnosti	VÝUKA (přerušen provoz ŠD)	Oběd, osobní hygiena Odpočinkové činnosti	Rekreační činnosti Spontánní činnosti	Pravidelná vých., vzděl. a zájmová činnost	Příprava na vyučování
Út						
St				Rekreační odpoledne Spontánní činnosti		
Čt				Rekreační činnosti Spontánní činnosti	Pravidelná vých., vzděl. a zájmová činnost	Příprava na vyučování
Pá						

Příloha 2

Roční tematický plán práce

Měsíc	Téma	Cíle	
Září – Listopad	<ul style="list-style-type: none"> - naše ŠD- pravidla - každý jsme trochu jiný 	<ul style="list-style-type: none"> -bezpečná cesta do školy -orientace v prostoru ŠD -mezilidské vztahy -tolerance k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům 	<ul style="list-style-type: none"> -vycházka do okolí ŠD -beseda
	<ul style="list-style-type: none"> - podzimníčkovo království- hra s přírodninami - sběr jedlých kaštanů a žaludů - soutěže na poznávání stromů 	<ul style="list-style-type: none"> -přikrmování zvířátek v lese -poznávání tvarů a barev listů, korun stromů -pravidla chování v přírodě 	<ul style="list-style-type: none"> -skupinová práce -soutěže družstev
	<ul style="list-style-type: none"> - tvoříme výrobky z přírodních materiálů (tisk, frotáže listů, lisování, zvířátka z přírodnin) 	<ul style="list-style-type: none"> -rozvoj kreativity -vnímání barevnosti podzimu -rozvíjení estetického vnímání -radost z výsledků práce 	<ul style="list-style-type: none"> -výtvarné zpracování -individuální kresba -výstavka prací -výzdoba prostor ŠD
	<ul style="list-style-type: none"> - písničky s kytarou - písničky z pohádek 	<ul style="list-style-type: none"> -osvojování textů a melodií -smysl pro rytmus -vnímání hudby 	<ul style="list-style-type: none"> -zpěv jednotlivců, dvojic i skupin -dramatizace textu
	<ul style="list-style-type: none"> - pohybové hry a pohyb při hudbě - míčové hry 	<ul style="list-style-type: none"> -rozvoj koordinačních schopností -BOZP při hrách 	<ul style="list-style-type: none"> -soutěže družstev a jednotlivců -spolupráce v týmu
Prosinec	<ul style="list-style-type: none"> - čertovské odpoledne - návštěva MŠ - výroba přáníček a dárků - návštěva DPS 	<ul style="list-style-type: none"> -osvojování textů a melodií -rozvoj estetického vnímání, radost z výsledků práce -úcta ke stáří 	<ul style="list-style-type: none"> -dramatizace textu -práce v kolektivu

Měsíc	Téma	Cíle	
Leden - Květen	<ul style="list-style-type: none"> - spolupráce s MO ČSOP - ekologická zamyšlení (100 nápadů pro záchranu Země) - jarní Otvírání studánek - řemesla a povolání našich rodičů a prarodičů - dárečky pro budoucí prvňáčky - výroba kostýmů a masek na karneval - jarní výrobky z pediku a proutí - zdobení velikonoční vrby - soutěž o nejnápaditější velikonoční výrobek - návštěva koncertu ZUŠ Slatiňany - poslech hudebních ukázek - hry na sněhu a se sněhem - kolektivní a míčové hry - Kuličkiáda 	<ul style="list-style-type: none"> -ochrana prostředí v našem nejbližším okolí -naučit se vyjádřit svoji představivost a fantazii v tvořivých činnostech -učit se sdělovat zážitky pomocí malby a kresby -správné chování při návštěvě divadla, koncertu či výstavy -netradiční sportovní disciplíny -BOZP při hrách 	<ul style="list-style-type: none"> -beseda -komunikativní kruh -dramatizace -práce jednotlivců i kolektivu -beseda -soutěže družstev a jednotlivců
Červen	<ul style="list-style-type: none"> - co nám může uškodit (návyk. látky, neznámá zvířata a lidé...) - malby, kresby a frotáže přírodnin - opakování pohádkových písní, písničky k táboráku - turnaj ve vybíjené - sportovní odpoledne s dětmi MŠ 	<ul style="list-style-type: none"> -chráníme své zdraví -učit se sdělovat zážitky pomocí malby a kresby -rozvoj smyslu pro melodii a rytmus -zábavné disciplíny 	<ul style="list-style-type: none"> -beseda -komunikativní kruh -práce jednotlivců i kolektivu -skupiny -spolupráce v týmu

Příloha 3

Obsah vzdělávání zájmových kroužků

Hravá angličtina (zájmový kroužek při ŠD)

- Výchovně vzdělávací cíle
 - podporovat zájem o výuku cizího jazyka
 - utváření pozitivního vztahu k výuce
 - pochopení významu znalosti cizího jazyka pro osobní život
 - respektování odlišných kulturních hodnot jiných národů
- Obsah činnosti
 - osvojování jazykových znalostí a dovedností zábavnou a hravou formou
 - poznávání kultury jiných zemí
- Očekávané výstupy
 - žák rozumí jednoduchým pokynům a větám a dokáže na ně reagovat
 - žák pochopí obsah a smysl jednoduché konverzace
 - žák si osvojí slovní zásobu z tematických celků
- Klíčové kompetence
 - k učení, k řešení problémů, komunikativní